

Naročnina: Za tuzemstvo z dostavo mesečno Din 5, četrletno Din 15, polletno Din 30, celoletno Din 60; za inozemstvo Din 60 in poština posebej — Oglasi po ceniku.

SOCIALIST

Izhaja vsak petek popoldne. Nefrankirana in nepodpisana pisma se ne sprejemajo. Sedež uredništva in uprave Ljubljana, Vidovdanska cesta šte. 2, pritličje.

Glasilo Socialistične Stranke Jugoslavije

Štev. 38.

Ljubljana, dne 19. septembra 1924.

II. leto.

Vsem krajevnim organizacijam!

Pokrajinske organizacije SSJ za Slovenijo.

V smislu § 29. Pokrajinskega pravilnika SSJ za Slovenijo sklicujemo na dan 5. oktobra 1924

redni zbor Pokrajinske organizacije SSJ za Slovenijo.

Pokrajinski zbor se bo vršil v Mariboru z naslednjim dnevnim redom:

1. Konstituiranje zbora.
2. Poročilo predsedstva.
3. Poročilo tajništva.
4. Poročilo blagajne.
5. Konsolidacija delavskega pokreta v Sloveniji.
6. Politični položaj in delavstvo.
7. Volitev Pokrajinskega načelstva in nadzorstva.
8. Slučajnosti.

§ 30. Pravico udeležiti se pokrajinskega strankinega zbora imajo:

a) delegati krajevnih organizacij izbrani na krajevnih skupščinah, izvoljeni potom glasovanja z večino glasov.

Organizacije volijo do 50 članov po enega in za vsakih nadaljnjih 50 članov še po enega delegata in enega namestnika. Število članov se računa po povprečnem številu članov, za katere je krajevna organizacija za poslednje tri mesece pred sklicanjem pokrajinskega zbora odračunala odgovarjajoči prispevek pokrajinskemu odboru;

Krajevne organizacije smejo izvoliti, za svoje delegate tudi člane drugih krajevnih organizacij, vendar pa ne sme imeti en delegat več kakor pet glasov.

b) člani pokrajinskega načelstva in njega računski pregledniki;

c) po en predstavnik strankine parlamentarne delegacije, izbran v področju Slovenije;

d) predstavnik glavnega strankinega odbora, predstavniki osrednjega in pokrajinskih glasil;

e) predstavniki oblastnih zastopstev. Zastopniki od a) do d) imajo na zboru sedež in glas, vendar nikdar v zadevah svojega delokroga. Zastopniki pod e) imajo na strankinem zboru le posvetovalen glas.

Prostor in čas pričetka pokrajinske zbora se bo naknadno priobčil.

Opozorjamo vse krajevne organizacije, da izvolijo pravočasno v smislu § 30. pravilnika pokrajinske organizacije SSJ za Slovenijo delegate za pokrajinski zbor.

Imena izvoljenih delegatov je poslati najkasneje do 21. septembra 1924 na krajsko tajništvo SSJ, Ljubljana, Vidovdanska cesta 2, da se jim bodo izstavile začasne delegatske izkaznice.

Pravočasno je tudi poslati predloge in eventualne resolucije za pokrajinski zbor.

Za mir — proti vojni.

Strokovna internacionala v Amsterdamu in politična internacionala v Londonu sta odredili na dan 21. septembra 1924 povsem svetu protivojni dan.

Za desetletnico svetovne vojne naj svetovni proletarij manifestira za mir, naj svetovni proletarij povzdigne svoj glas proti vojni.

Še živi živo v spominu vseh petletna vojna. Nezaceljene so ostale skeleče rane, ki jih je vsekala krvava, po kapitalističnem družabnem redu povzročena svetovna vojna. Ženam, materam, nedolžnim otrokom se še niso posušile solze za padlimi očeti, brati in sinovi in družba deset let po vojni še ni prebolela in premagala posledic svetovnega klanja.

Delavski razred trpi brezmejno na posledicah vojne. Lakota, beda, brezposelnost, bolezen je plačilo, ki ga je postal deležen delavski razred po prestali vojni.

Ni pa dovolj, da se proletarij zadovolji z enodnevnim protestom proti vojni. Nedeljske manifestacije naj pokažejo, da je proletarij in boj proti vojnim nevarnostim — edin in složen.

Vojne so naravna posledica kapitalističnega gospodarstva, meščanskega družabnega reda. In, če je rekel Jaures: »Proletariata prva dolžnost je delo za razorožitev«, je hotel reči: v meščanskem družabnem redu je proletariatova dolžnost, da vodi proti buržoaziji boj, si

osvaja pravice, se bojuje za politično moč in politični vpliv. Če bo vršil proletarij to svojo nalogo v meščanski družbi, širil socializem, družil v mogočno fronto svetovni proletarij, bo vršil svojo dolžnost, ki mu jo nalaga boj za razorožitev.

Če bo proletarij vzgajal, vzbujal, se bo šele rešilo vprašanje: Kaj mora storiti proletarij, če bi vendar izbruhnila vojna.

Svetovni proletarij se te svoje naloge zaveda. Demokracija je na zmogovitem pohodu, surova sila, kapitalistično orožje se umika izobrazbi napredku. V znamenju socializma vrši svetovni proletarij svojo nalogo za mir proti vojni. — Padel je Poincaré v Franciji, delavska stranka je prevzela vladu v Angliji in — Londonska konferenca, rešeno vprašanje nemških reparacij, zasedanja društva narodov, je bil uspeh socialističnega, za napredkom in družabnim razvojem stremečega proletariata. Od Londonske konference, preko zasedanj društva narodov se ustvarja mir, se ustvarjajo predpogoji za — socializem in socialistično družbo.

Naj nedeljske manifestacije izzvene v klic: Za mir, proti vojni, za socializem!

Naj nedeljske manifestacije izzvene v klic: Za konsolidacijo delavskega razreda!

V. K. K našemu pokrajinskemu zboru.

Na dnevnem redu pokrajinskega zbora SSJ, ki se bo vršil dne 5. oktobra v Mariboru, pogrešam točko, ki se mi zdi poleg drugih najvažnejša, in sicer točko: **Strankin tisk!** Ta točka je bila na dosedanjih strankinih zborih vedno na dnevnem redu in v kolikor sem se teh zborov udeleževal, sem vedno opazil, da je bila debata o tem vprašanju najživahnejša, kar znači, da je vprašanje strankinega tiska za nas vitalnega pomena in tako važno, da si absolutno ne smemo dovoliti luksusa prirejanja oz. sklicevanja strankinih zborov, ne da bi tudi to točko postavili na dnevni red in razpravo.

V Sloveniji imamo »Socialista« (tednik) in »Volksstimme«, ki izhaja dvakrat tedensko. Ta dva lista nam komaj zadostujeta za najpotrebnejšo propagando, katere uspeh je pa luzoren z ozirom na dejstvo, da imamo proti sebi celo vrsto meščanskega časopisja, ki se posebno zadnje čase z vso silo zaganja v našo stranko, misleč, da je sedaj došel ugoden čas, da se stranka ugonobi. In če se še ozremo na razmere v delavskih vrstah, na dolgotrajni prepričani, ki nimajo s pravim delom za socializem nič skupnega, si moramo biti še bolj na jasnem, da je vprašanje našega tiska ravno silno važno in da ne smemo iti mimo njega molče.

kakor sem uverjen, da se v vodstvu stranke in med njenimi pristasi gleda s skrbjo na razvoj strankinega tiska in da agitacija za istega ni še popolnoma zamrla, sem ravno tako prepričan, da je nujno potrebno, da se na prihodnjem pokrajinskem zboru o tem temeljito razpravlja in naredi v tem pogledu sklepe, ki bodo za nadaljni razvoj našega časopisja gotovo uspešni, ako bomo te sklepe z vso strogostjo in disciplino izvajali.

Imam v mislih ustvaritev odbora, ki bi imel edino nalogo vršiti propagando za strankin tisk, skrbeti za materijalno stran in obenem uvesti čas in potrebam primeren sistem glede vsebine in smeri

naših časopisov. Slednja mora seveda ostati v okviru strankinega programa in strogo dosledna.

Omenil sem že, da se v stranki gotovo dela in skrbi za napredek našega tiska, mislim pa, da to delo nima uspehov, ne morda radi ljudi, ki to delo vršijo, pač pa radi tega, ke so ti sodrugi z drugimi posli preobloženi. Ob tej priliki mi prihaja na misel delitev dela, vprašanje, o katerem neki sodrug prav lepo razpravlja v zadnjih številkah »Socialista«. Če je delitev dela pri delu za socializem potrebna za vse štiri vrste naših organizacij, je gotovo najbolj potrebna pri tisku, ki je v stanu socialistično idejo najbolj širiti, ako sloni na zdravi podlagi. Posebno v sedanjih časih, ko opazujemo med delovnim ljudstvom apatijo in nezaupanje do pravega in res socialističnega političnega delovanja in udejstvovanja, je to potrebno. Zato priporočam vodstvu stranke, da postavi na dnevni red pokraj. zbora dne 6. oktobra točko »Strankin tisk«, o kateri naj se razpravlja in eventualno sklepa v smislu, kakor sem ga v tem članku povedal. Ako se bo to zgodilo, sem prepričan, da bo stranka imela od tega korist in da bo delavstvo v Sloveniji v do glednem času imelo svoj — dnevnik!

Zbirajte za tiskovni sklad!

K pokrajinski konferenci v Mariboru.

Med sodrugi in organizacijami vlada vobče jako veliko zanimanje za pokrajinsko konferenco, ki se bo vršila prve dni meseca oktobra v Mariboru. To zanimanje socialističnega proletariata v Sloveniji izvira od tod, ker pričakuje poletarij v Sloveniji, da so predpriprave za enoten socialističen pokret pri nas napravljene ter da bo mariborska konferenca Socialistične Stranke Jugoslavije to delo dovršila s tem, da se izreče za sprejem vseh organizacij in sodrugov, ki priznavajo nje program in statut s pavicami polnopravnih članov stranke, a obenem pa tudi napravi delovni program za bodočnost, da z delom za stranko da našemu pokretu vidno in dejansko življensko silo.

Nad tri leta so se čistili pojmi, kakor smo neopravičeno pravili, nad tri leta smo prali glave in srajce tudi če tega ni bilo potreba, tako da smo med tem popolnoma pozabili na pravo delo za stranko, na propagando, na organizacijsko delo in na — razredni boj, torej glavno delo, dočim se je premelevalo po shodih in sestankih in tudi po časopisju laži in obrekovanja najpodlejšje vrste. Vsega tega delavstvo ne mara več, in kdor bo še hotel tako zlo delo nadaljevati, mu bo proletarij pokazal vrata. Taki prepri in blatenja so za obrekljive babe in za norce dobra dušna paša, proletarij pa potrebuje socialistične izobrazbe in razrednega boja ter močnih organizacij, da z njimi vrši delo za

stranko po enotnem načrtu in ob vzorni disciplini.

Prepričani smo torej, da je konec pučem v stranki, da se je končno vendar pričel zavedati vsak, kdor iskreno čuti socialistično, da so vsi taki spori pri nas le osebne pajacade, ne pa stvar resnega pokreta. Kdor čuti socialistično, se ne bo nikdar dal zavesti v osebne boje. Socialist mora imeti v mislih pokret, in sicer zdrav pokret, ki je nad vsakdanjostmi posameznikov neodvisen pokret, ki sloni na svoji lastni organizatorični moči, ne pa na osebah ali celo na milosti te ali one buržoazne stranke.

V dokaz, kako silno je potrebno resnično delo za socialistični pokret naj navedem samo nekaj važnejših dogodkov, ki nas čakajo v najkrajšem času.

V Belgradu imamo vlado, o kateri danes še ne vemo, kakšno stališče bo zavzemala napram socialni zakonodaji in delavskemu varstvu. Stranke, ki so v vladi, so meščanske, agrarne, torej je že iz tega dejstva jasno, da nova vlada ne bo imela posebnega interesa na teh stvareh. Vprašanje je pa, koliko bo nasprotna delavskim zahtevam,

Ped seboj imamo tudi vrsto raznih volitev. Prihodnje leto bodo volitve v narodno skupščino. V doglednem času pa bodo tudi volitve v delavsko zbornico in zavod za zavarovanje delavcev. V ministru za socialno politiko se izvrši v kratkem izprememba. Kdo bo minister za socialno politiko, še ne vemo, toda

Pravo
Schichtovo milo z znamko „Jelen“

je bilo, je in bo vedno ostalo najbolje.

Pri nakupu pazite na ime »Schicht« in na znamko »Jelen«!

nedvomno bo zahteval novi minister, kakor je že sedanji, da se te volitve čimprej izvrše. Na vseh teh stvarih ima delavstvo velik interes.

Morda bo zopet prišel moder »zagar« delavske solidarnosti pa bo rekel, gre jim za mandate. Tega se pa mi ne bomo prav nič ustrašili, če kdo pravi tako. Da, gre nam za to, da dobimo v političnih korporacijah čimveč zastopnikov, ker to zahteva naša strankina dolžnost, naš interes, naša ofenziva in zato, da bo naša ofenziva jaka in uspešna, zato je potrebna enotnost socialističnega pokreta in so nujna vsa ona dela za stranko, ki pokret dvigajo duševno in organizatorično.

Kdor pa misli, da bo proletariat takrat močan, če bo lazil kakor pes s povešenim repom okolo svojega gospodarja, ki drži bič v roki, naj dela tako naprej, in kdor misli, da se z lažmi in sumničeni čistijo socialistični pojmi, naj tudi dela tako naprej toda proletariat tega ne more.

Vladi, narodni skupščini in vsej javnosti.

Ko smo sklenili monopolski delavci in delavke Tobačne tovarne v Ljubljani, da opozorimo vse kompetentne faktorje in vso javnost z mirno manifestacijo na obupno stanje, v kojem se nahajamo in na način, kako se vprašanje naš eksistence rešuje, smo smatrali za potrebno, da izdamo na vse merodajne faktorje in na najširšo javnost naslednje pojasnilo in apel:

Kakšni so naši zasluži?

O tem govore več, nego vse besede, sledeče številke:

RAZMERJE

predvojnih in sedanjih realnih plač in razmerje med predvojno in sedanjo ceno izdelkov.

(1 Din je enak glasom indeksne preračunbe 0.052 predvojnih kron.)

I. Razmerje realnih plač.

II. Razmerje cen izdelkov.

Monopolski delavec zasluži na teden 149 do 207 Din ali na mesec 636 do 880 Din! To v času, ko znašajo najnujnejše življenske potrebščine za rodbino, obstoječo iz moza, žene in treh otrok 2389 Din na mesec!

Zato je jasno, da v naših gospodarstvih ne moremo doseči ravnotežja, tudi če ne delajo samo možje, ampak tudi vsi rodbinski člani, ki se jih more le oddaleč pritegniti k delu.

Kaj zahtevamo?

Mi smo na to kričeče nesoglasje vse merodajne faktorje že neštetokrat opozorili. Že od maja 1923, torej skozi polnih 16 mesecev smo zahtevali v neštetih spomenicah in deputacijah,

da se nevzdržnost tega stanja uvidi in vzpostavijo zopet naše predvojne plače, od katerih ne dobivamo danes niti polovice!

Ali je mogoče izpolniti naše zahteve?

Kakor čitamo, nosijo monopoli državi 2000 milijonov prebitka. Delavske plače znašajo le majhen del te vsote.

on mora iti svojo socialistično pot aktivnega dela in boja proti vsem svojim nasprotnikom.

Naloga pokrajinske konference v Mariboru je torej, da napravi konec razkrajalnemu delu na celi črti s tem, da neoziraje se na dogodke gre na delo za poglobljenje socialističnega prepričanja, za izvedbo še solidnejše trdne organizacije ter se s tem pripravlja na bodoče boje v volilnih kompanjah. To delo je edino prava priprava za bodoče boje, ki prinese pokretu dvojen uspeh: primerno zastopstvo v političnih korporacijah in socialnih zavodih, obenem pa delo konsolidira pokret idejno in organizatorično.

Zaradi tega smatramo, da kongres ni toliko važen zaradi poročil o delu stranke v minuli dobi, kakor zaradi novih iniciativ, s katerimi pospeši razvoj socialističnega pokreta v Sloveniji.

Ta uspeh želimo kongresu najiskrenejše!

Zato bi bilo mogoče naši upravičeni zahtevi v polni meri ustreči. Tem bolj, ker so cene izdelkov povišane deloma preko porastka draginje. V kolikor pa niso, je krivično, da bi delavstvo monopolnih tovarn zato ne smelo dobiti najnujnejše plače, da bi bile cene izdelkov nižje kot normalno. Še težja krivica pa bi bila, ako bi hoteli zidati finančno ravnotežje te države še dalje v toliki meri na delavstvo in nastavljenstvo, kakor se to danes dogaja. To bi bila tudi slaba gospodarska politika. Mi smo dali deloma naši tovarni pol svojih najboljših let in smo vezani na njo z nešteto vezmi: zato še vstrajamo. Gotovo pa je, da trajno noben dober delavec ne bo sprejemal takih delovnih pogojev.

Kako rešuje vlada naše mezdan vprašanje?

Tako, kakor da bi se hotela iz našega obupnega stanja še norčevati. To se vidi že iz tega, da nam daje že 16 mesecev prazne obljube. Vkljub temu, da je nezmožnost našega stanja očitna, so rabili 16 mesecev, da so ugotovili, da je tu res treba nekaj storiti. Po dolgem moledovanju je sklenila končno še prejšnja Pašičeva vlada, da se nam da drobtinica-povišek 4 Din na mesec, obenem pa še odtegne nekatere doklade, ki smo jih dosedaj dobivali.

Ko je prišla nova Davidović-Koroščeva vlada, smo pričakovali več razumevanja za naš obupni položaj ker sedijo v njej sredi možje, ki našo bedo od bližu poznajo. Še nismo izgubili vseh nad!

Bojimo pa se, da pojde po stari poti naprej. Tedni in tedni minevajo, a dosedaj se ni storilo niti to, da bi dobili ono skorjico, ki je že od prejšnje vlade dovoljena. Zakaj? Zato, ker so tako dolgo računali, ali ne bi bili monopolski delavci in delavke cele države prebogati, ako bi dobili onih 6 milijonov dinarjev poviška, ki je bil v proračunu za leto 1923 za povišanje njihovih plač predviden, da je ta vsota zapadla, — za leto 1924 pa ni nič predvideno. Monopolsko delavstvo se boji, da je to nov

poskus zavlačevanja, novo norčevanje iz njegovega obupnega stanja in

ZAHTEVA,

da se vlada in narodna skupščina zganeta in rešita našo zadevo s tem, da odobrita na svoji prvi seji zahtevani naknadni kredit, razven tega pa, da reši

Krona mariborskega bloka.

V Mariboru se bodo vršile v nedeljo občinske volitve. Orjuna si šteje v posebno čast in izredno zasluženje, da se je na njeno — to je Orjuna — iniciativa in pobudo stvoril nacionalni blok. V ta blok so vstopili samostojni demokrati, njim delajo družbo stavkokazni nacionalni socialisti in Žebotovi lažnjivci, obrekljivi mariborski klerikalci. Na čelu vsem pa stoji Orjuna, ki je v Trbovljah prestala svoj žalostni »ognjeni krst«. Orjuna, ki beleži v svoji zgodovini najgusnejši Fakinov umor. Ta narodni blok upa, da mu bo izreklo mariborsko delavstvo svoje zaupanje, svoje poverenje in oddalo svoje proletarske glasove narodnemu bloku.

Prepričani smo, da se narodni blok vara in pošteno moti. Prepričani smo, da bo delavstvo pošteno obračunalo s Fakinovimi morilci in njihovimi oprodami. Žebotove laži, Žebotove infamije, Leskovarjeve klevete ne smejo zabrisati v delavskih vrstah dejstva, da koraka oklofutani in opljuvani Žebot pod Orjunaško zastavo! Mariborsko delavstvo se mora zavedati, da koraka Žebot pod tisto zastavo, katero je moral poljubovati mučeni rudar, delavec Fakin, predno mu je zločinska roka pognala kroglo v glavo.

Politični pregled.

Boljševiško divjanje v Georgiji. Sovjetska vlada je uradno obvestila, da so ustrelili na njeno povelje 43 Georgijcev po prekem sodu brez preiskave in brez razprave edine le iz razloga, ker je sovjetska vlada bila prepričana, da so oni povzročitelji upora v Georgiji. Sedaj je s. Ceretelli zadevo pojasnil in iz njegovega pojasnila razvidimo: Sovjetska vlada je dala postreliti med temi trinitiridesetimi obsojenci tudi take, ki pri uporu sploh sodelovati niso mogli, ker so se nahajali že davno pred izbruhom upora — v ječah. Tako je bil od 2. oktobra 1923 naprej zaprt ustreljeni socialist Komeriki, Salukvadze pa se je nahajal celo od leta 1922 v ječi. Ravno tako sta bila umorjena še dva druga sodružka, ki sta bila tudi že nad leto dni v zaporu. Sedaj pa je smtrala sovjetska vlada, da je prišla ugodna prilika in so jih postrelili. Gotovo je, da je blazno in nespametno misliti, da se bo osvobodila Georgija, ki šteje komaj nekaj milijonov prebivalcev izpod ruskega sovjetskega imperializma. Zato je bil zadnji upor v naprej zapisan najžalostnejšemu koncu. Prav tako pa je gotovo, da pri zadnjem uporu socialisti niso sodelovali, ker grade oni svoj pokret na demokracijo, ne pa na meč in kri. Zato je

ta temeljito še vedno nerešeno vprašanje naših mezd.

Na vso javnost, ki je nevtralna, pa apeliramo, da nas v našem težkem boju s svojimi simpatijami in dejansko pomočjo podpre.

Savez monopolskih delavcev, podružnica v Ljubljani.

In, ravno sedaj je sodišče v Celju odredilo aretacijo predsednika Orjuna. Morda je sedaj vendar tudi sodišče v Celju ugotovilo, kdo je bil tisti, ki je dal nalog, ki je dal povelje, da se ubogi, po zapuščenju, onemogli mami objokovani Fakin ustrelji in ubije. — Da se ta Fakinov umor ovekoveči, da se ta junijski napad v Trbovljah, ki je bil izvršen na lačnega, sestradanega delavca, proslavi, zato je združila Orjuna pod svojim barjakom demokrate, narodne socialiste, radikale in Žebotove klerikalce. Taki bandi, ki je ne peče vest za umorjenim, zločinsko ubitim Fakinom, mora reči proletariat le: pfuj!

Pravijo, da hočejo rešiti slovenski značaj Maribora. Morilci, ubijalci, lažnjivci ne delajo časti slovenskemu narodu. —

Pod orjunaškim barjakom koraka združena meščanska družba. Rdeči prapor mora pa združiti delavski razred. Mariboski nezavisni Razborški ne smejo cepiti delavskih vrst, ne smejo uspevati v vrstah mariborskega delavstva! Če bo zavladal v Mariboru narodni blok, če delavec v mariborski občini ne bo imel pravice, takrat mora delavec vedeti: Razboršek je pomogel nacionalnemu bloku do zmage.

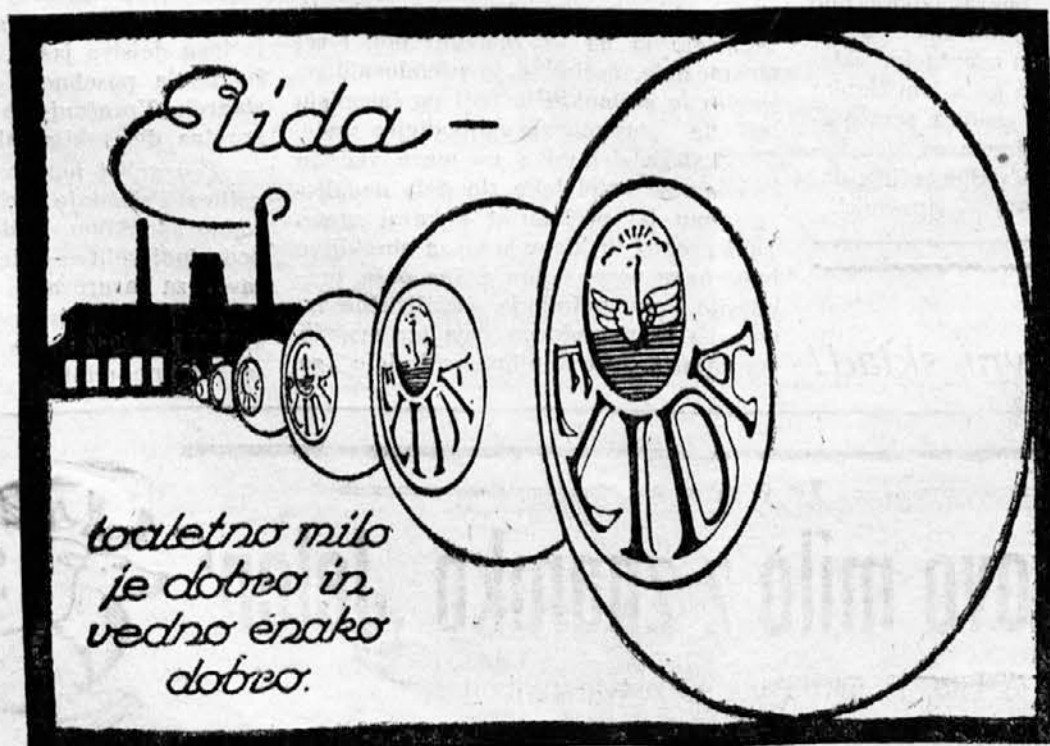
Delavci, v boj za socialistično listo!

tudi sovjetska vlada v prvem obvestilu zatrjevala, da so upor vprizorili meščanski nacionalisti. Sedaj pa je sovjetska vlada napravila socialno demokracijo mroalno odgovorno za upor in kaznovala socialiste z — umorom.

Atentat na fašistovskega poslanca Casalinija. Pretečeni teden je ustrelil v tramvaju nek delavec fašistovskega poslanca Casalinija. Fašistovsko časopisje je hotelo napraviti iz tega žalostnega incidenta veliko politično afero, izkazalo pa se je, da je delavec ustrelil Casalinija iz osebnih, maščevalnih nagibov. Zato se je izvršil Casalinijev pogreb v popolnem miru. Pogrebni svečanosti se je udeležila velika množica ljudstva, pa tudi Mussolini in njegova vlada je prisostvovala pogrebu. Šele po pogrebu so posamezne fašistovske tolpe razgrajale in razbijale po mestu.

Umor Todor Aleksandrova. Pretečene dni so umorili blizu bolgarske meje vodjo makedonstvujuših Todorja Aleksandrova. Politični pristaši in njegovi prijatelji so ga povabili, da se udeleži neke zaupne konference ob jugoslovansko-bolgarski meji. Na konferenco sta ga spremljala neki Palovov in Vretenarov, ki sta ga na potu napadla in umorila. General Protogorev je odredil svečan pogreb. Skoro gotovo bodo Aleksandrovem umoru sledili resni notranji konflikti, ki bodo vplivali tudi na zunanje politični položaj. Aleksandrov sam je bil predstavnik in vodja one bolgarske politične struje, ki je z vso brezobzirnostjo nastopala za ovoboditev Makedonije.

V svojem političnem boju je bil do skrajnosti brezobziren in krut. Ni ga bilo tekom zadnjih let v Bulgariji političnega umora, pri katerem ne bi bil posredno udeležen Aleksandrov. Stambuliski, Daskalov, Duparinski, Petkov, so padli kot žrtve Aleksandrove teroristične organizacije. Cankova vlada se je v svojem delovanju opiral na Aleksandrova, vsaj je itak vsa politična borba Bulgarov v glavnem za tem, da dobe Makedonijo. Aleksandrov umor znova kaže, da so tudi v Bulgariji še povsem zamotane notranje-politične razmere in sedanja Bulgarija spominja v marsičem na caristično Rusijo.

Tedenske vesti.

Kam so šli denarji, za železničarje namenjeni.

Narodni skupščini so predložili obtožnico proti bivšemu prometnemu ministru Velizarju Jankoviću zaradi zlorab, goljufij in lumparij, ki jih je zagrešil za časa svojega ministruvanja. Obtožnica vsebuje štiri »mastne« točke in sicer: 1. Janković je ogoljufal državo za sedem milijonov dinarjev s tem, da je dal delniški družbi »Putnik« koncesijo za prodajo železniških kart; 2. Janković je okradel državo s tem, da je za Din 799.600.000 odkupil orientalsko železnico; 3. Janković je ogoljufal državo s tem, da je dal popravljati lokomotive in železniške vozove v zasebnih delavnicah, ki sploh niso obstojale, in 4) Janković je goljufal državo pri oddaji popravil delavnicam in pri oddaji železniškega materiala.

Vse te goljufije, lopovščine in svinjarije so prinesle Jankoviću in njegovim pajdašem težke, težke milijone. Za železničarske plače pa ni bilo denarja. Tip, kakor je Janković je imel še drzno čelo, da je s silo hotel udušiti zadnjo železničarsko stavko. Da, železničarji so stradali, so poginjali kakor psi, Janković pa je kradel, goljufal, obenem pa učil lačne železničarje državljanske zvestobe in za povišice je pošiljal železničarjem papirnate manifeste in grozilna svarila. Ne verjamemo, da bo Janković prišel za to svoje zaslužno delo v luknjo! Prepričani pa smo, da imajo tudi drugi predstavniki — ministri vsaj enake šopke zbranih lumparij. Morda bomo vsaj zvedeli, koliko se je v letih po vojni kradlo in goljufalo na račun delovnega ljudstva.

Sosvet na ljubljanskem magistratu. Veliki župan dr. Šporn je imenoval komisarju s. dr. Periču sosvet 13 občinskih svetnikov. Za socialistični občinski klub je imenoval za sosvetnika ss. Kralja in Tokana. O izvršenem imenovanju bo razpravljala krajevna organizacija SSJ v Ljubljani na svojem prihodnjem sestanku. V sosvet so imenovani za demokrate, radikale, zajedničarje in narodne socialiste gg. Tavčar, dr. Ravnihar in Turk. Radovedni smo, če je resnična govorica, da bodo imenovani gospodje začeli z Radičevu abstinenčno politiko sedaj, ko se jo je naveličal Stipica. — Pri Ravniharju bi bil tak preokret naraven, da bi se pa g. Turk ravnal po Radičevih metodah, tega pa skoro ne moremo verjeti.

Zagorje. Vsled okrožnega zleta DTE ki se bo vršil v Hrastniku dne 21. sept. 1924 se preloži protivojni shod, ki bi se imel vršiti na ta dan, na nedeljo 28. sept. 1924 ob 3. uri pop. na dvorišču Konz. društva »Posavje« na Lokah, na kar opozarjamo že danes vse sodruge in somišljenike. Udeležite se shoda v polnem številu.

To nedeljo pa vsi na okrožni zlet DTE v Hrastnik. Tudi na ta način bomo jasno pokazali, da smo proti vsaki vojni. Živeli v edinstvu do končne zmage!

Okožna izleta D. T. E. »Svoboda« dne 31. sept. t. l. v Studencih pri Mariboru in 7. sept. t. l. v Trbovljah.

Dne 31. m. m. se je vršil okrožni izlet naših D. T. E. v Studencih pri Mariboru in 7. t. m. pa v Trbovljah. Oba izleta sta pokazala, da vlada med našim delavstvom veliko zanimanje za telovadbo. Za to govori velika udeležba publike na obeh izletih. Kar se tiče izvajanj telovadcev in telovadk, ki so nastopili v prostih vajah in na orodju, moramo z velikim veseljem konstatirati, da so največje težoke premagane — led je prebit. Iz vsega, kar smo videli, moramo priznati požrtvovalnost načelnikov, kakor tudi telovadcev in telovadk posameznih enot, zlasti one v Studencih in Trbovljah. Rekord pri telovadbi na orodju sta odnesla ss. Jože Schweiger iz Studenca in Franc Pikelj iz Trbovelj za moško vrsto. Ženska vrsta enote v Studencih se je pri nastopu na bradlji v Trbovljah nekoliko popravila. Pri izvajanjih prostih vaj je bila ženska vrsta najboljša, za njimi pa članice enote v Trbovljah. Vse pohvale vreden je nastop moškega obrtnega naraščaja trboveljske enote v Trbovljah.

Sprejem gostov in telovadcev je bil na obeh izletih jako prisrčen. Nadvse sijajen je bil sprejem in pohod v Trbovljah. Vzorna disciplina in red, ki je vladal v povorki in velikanska udeležba nam je pričla, da naša ideja živi in zmaguje! Še celo nasprotniki so morali priznati, da take sijajne manifestacije Trbovlje že dolgo niso videle.

Pijonirjem D. T. E. pa kličemo: Naprej po začrtani poti in uresničimo sklepe, katere so naglašali govorniki v Trbovljah, razprostrite vaše enote po celi naši državi, kajti to je edino pravilni odgovor ministru Sušniku in celi naši buržoaziji, ki vedno odklanjajo polovično vožnjo za naše prireditve.

Kovinarska stavka na Dunaju uspešno končana. Po težkem boju je uspelo dunajskim kovinarjem in njihovi organizaciji, da so izvojevali lep uspeh. Pod pritiskom enotnosti, pod pritiskom nezlomljive sile in nepremagljive odločnosti, so morali pristati industrialci na 10 odstotno povišanje mezd. Tudi jugoslovanski proletarijat se veseli uspeha dunajskih sodrugov. Boj, ki ga je bojeval dunajski proletarijat je znova dokazal, da je le v organizaciji moč in znova dokazal, da zavzemajo dunajske strokovne organizacije v Amsterdamski internacionali najčastnejše mesto. Kovinarsko organizacijo vodi stari sodrug Domes, ki ga tudi starejši slovenki kovinarji dobro poznajo.

Bernotov odgovor. Na našo trditev, da Bernot pri »Napreju« in pri »Slogi« slabo, malomarno in brezvestno gospo-

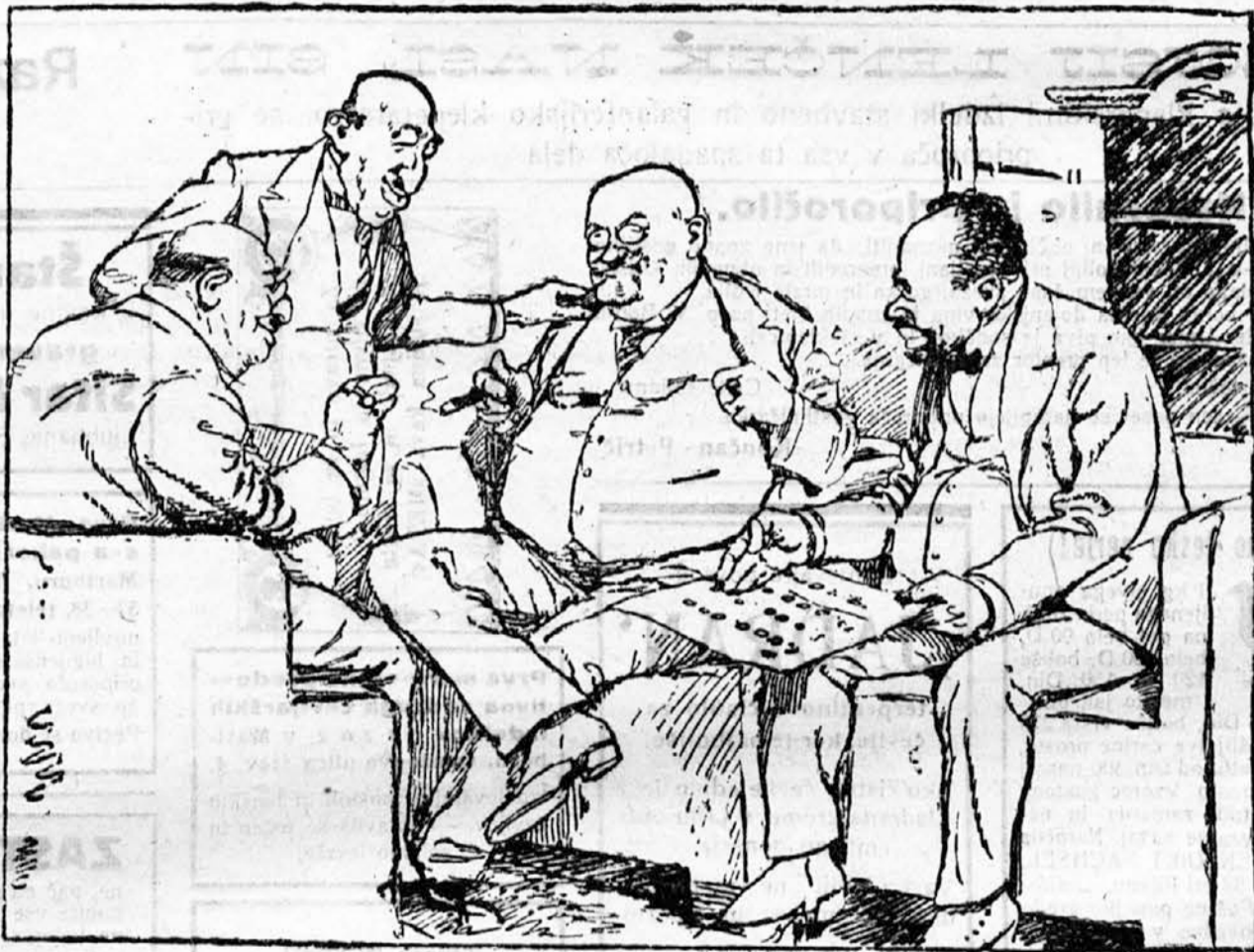
dari, je Bernot odgovoril. Njegov odgovor pa le znova potrjuje našo trditev. Za polovico naklade, ki jo imata »Naprej« in »Ljudski glas«, ne dobi Bernot niti fioka naročnine, marveč krije te stroške iz »Sloginih« vlog. Sam pravi: 16.000 dinarjev je knjižil na dolžnike, 16.000 dinarjev pa je kar lepo odpisal. 32.000 dinarjev pa je dobil, na naročnini. Torej ravno polovico dobi manj na naročnini, tako gospodari tisti Bernot, ki ga ni bilo sram, da je klevetal: Socialist se vzdruže iz tajnih fondov. Danes pa sam zase razlaga, da je čisto prav, če mu »Naprej« niti polovice stroškov ne krije iz naročnine. Dober del stroškov mora zato kriti res na skrajno umazani, povsem nepravilni način. Ponovno opozarjamo vse one, ki so Bernotovim manipulacijam in mahinacijam doslej zaupali, da njegovo bilanco še in še proučite! Naj se ne strahijo, četudi jim Kisovec z meščanskim sodiščem grozi. Še eno: Kje je dobil Bernot v enem tednu nad 30.000 dinarjev? Seje nadzorstva »Sloge« ne pusti sklicati, zato celo njegove organizacije upravičeno sprašujejo, odkod denar za to, da blati »Naprej« danes še Böhma in Aruška, Werdena in Barago. —

Mednarodni kongres poštnih in brzojavnih nameščencev. V nedeljo se je pričel na Dunaju mednarodni kongres poštnih in brzojavnih nameščencev. Kongresa se je udeležilo šestdeset delegatov in sicer: iz Nemčije, Anglije, Francije, Holandske, Italije, Litvinske in Avstrije, Češkoslovaške in drugih držav. Jugoslovanski poštni nastavljenici niso bili zastopani. Žalibog se zdi, da pričakujejo naši poštarji rešitve od Urbančičevih čevkarij in se ne zavedajo,

da bi se moralo njihovo težko in odgovorno delo, ki ga vrše v produktivnem, gospodarskem življenju, drugače upoštevati, kakor pa se upošteva danes s strani državne uprave. Na dnevnem redu je bilo poročilo o delovanju mednarodnega tajništva, dalje so se obravnavala socialno-politična vprašanja, vprašanje urada dela in kongres je sporazumno in uspešno rešil vsa za mednarodno zvezo važna organizacijska vprašanja.

Sprejemni dnevi. Kakor nam poročajo, je sedaj dr. Žerjav z delom že toliko razbremenjen, da mu ni treba odklanjati obiskov. Celu ob sprejemnih urah more dobiti dostopa do njega vsak, ki ima kak opravek. Nasprotno pa so bombardirale napredne učiteljice in durgji »naprednjaki« dr. Korošca zadnjo nedeljo v Marjanišču že v zgodnjem jutru, ko se še niti ni umil, niti raziral in je ravno komaj nataknil copatke. To dela sokolsko vzgojena, neomajana, trdna in odločna napredna misel.

»Obratna« nezgoda bogataša in postopača. Razni bogataši in špekulanti vidijo višek zabave v avtomobilskem dirjanju in vožnja z avtomobilom je edini nevarnostni riziko za to gospodo. V Švici so priredili take vrste bogataši avtomobilsko tekmo, na kateri se je težko ponesrečil nek bogataš iz Curiha. Na svojem avtomobilu je imel naloženo tudi pricezino Hohenlohe, ki si je pri nezgodi tudi polomila svoje kosti. Pa, zdravniki bodo za dobre denarje že poskrbeli, da ji bodo poravnali zlomljene in polomljene kosti.

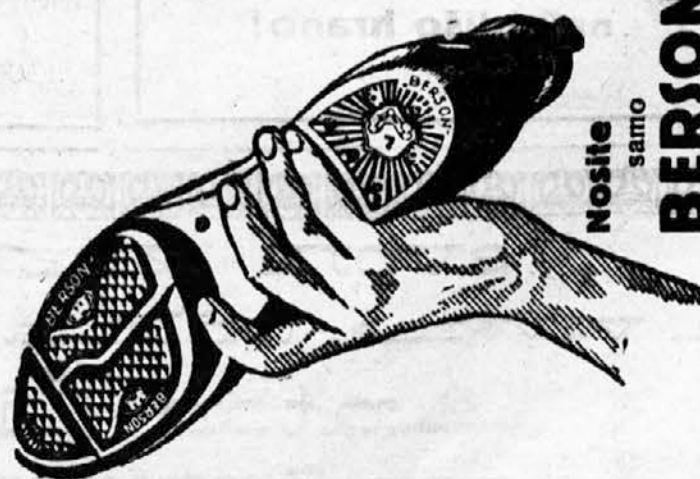
»He, he, lepa je bilanca! Davkov pa ne bomo plačali, saj smo šmirali! V Jugoslaviji je šmiranje tudi obratna rečija, ki pa se bogato, bogato izplača.

Ta pa zna. Dvaindvajsetletna tajnica neke večje lesne družbe Roza Tar-nay v Budimpešti je poneverila 2 milijardi madžarskih kron in neznano kam pobegnila. Poleg tega je vzela seboj tudi vse vrednostne papirje generalnega direktorja, ki je svoji mladi in najbrže tudi lepi tajnici brezpogojno zaupal. Ja, ja, če se generalni in drugi taki direktorji obdajo od lepih in zalih deklet, pa jih zlorablajo in onečašajo. —

Dober lov. V mestu pri Londonu je policija vjela mednarodnega žeparja, tatn, vlomilca Murphyja, ki bo pred tatinskim svetom gotovo spoznan za svetnika. Ta nesrečni Murphy je kradel, goljufal in vlamljal skozi trideset let, ne da bi ga kedaj policija posadila v luknjo. Svojo karijero je začel leta 1894, od takrat dalje pa je celo njegovo življenje ena sama veriga tatvin in drugih lopovščin. A godilo se mu je celo življenje — tako pripovedujejo — zelo dobro in kljub tridesetletnemu udejstvovanju po celem svetu še ni mislil stopiti v zasluženi pokoj.

Zanimiv proces. Pred dunajskim sodiščem se je vršila nedavno zanimiva razprava. Pri tej razpravi je zatrjeval nek Dunajčan B, da je potomec kaljevske rodbine Obrenovičev. V svoji skromnosti je sicer zatrjeval, da sicer za enkrat ne reflektira na kraljevsko

krono, da pa polaga veliko važnost na to, da se ugotovi, da je on zakonski sin bivšega srbskega kraljevskega para, da pa so ga vsled homatij v Beogradu spravili na Dunaj. — Kraljica Natalija, ki še živi, naj bi bila njegova mati.

Nosite samo **BERSON** gumi pete in potplate. Dajo elastično hojo, so cenejše in obdržijo vaše čevlje trajne.

21. septembra vsi na protivojne manifestacijske shode!

Dopisi.

Iz Brega pri Ptuj. Velika smola pri občinskih volitvah. Zelo burna je bila bitka pri zadnjih občinskih volitvah. Z vsilo so se vrgli združeni kapitalisti in veleposestniki, da bi iztrgali delavstvu občino iz rok. Že pred volitvami je izjavil eden teh bogatašev, da je zadnji čas, da pomečejo delavce in obrtnike iz občine in da si ne bodo dali več delati predpisov od delavcev in obrtnikov. Zato so se pa združile vse stranke v velik golaž. Socialisti pa so jim natresli v golaž toliko rdeče paprike, da kapitalistom in veleposestnikom še danes silijo solze v oči. Delavstvo se ni oziralo na njihove prazne obljube, akoravno jim je Zima obljuboval najlepše solnce, Vindiš vino in penenze, Štruncelj ilovnato štruco, Pesek debele lešnike, Mrzek vsako nedeljo muziko in marš iz občine, Emeršič suho vejo po hrbtu, Iglíč najlepše petje štiglicev. Toda za vse to ne da delavstvo ničesar in mu je ljubše, da vlada v občini pravica, red, mir in — socialistični, rdeči občinski svet. Hoteli so nam vreči socialistično listo v koš, ter so pri oblastvih denuncirali, da smo ponarejali podpise, zato pa so dobili na volilni dan krepko zaušnico in brco. Morda bodo vsaj drugič vedeli, da se z delavstvom taki ljudje ne bodo več igrali in ne ž njim žogali. Gospod Vindiš naj si vtakne svoj dobiček, ki ga je dobil pri volitvah, v žep in naj nikar ne upa več, da mu bo »delavski klump«, kakor on nazivlje delavstvo, dalo kedaj samo še en glas. Klump naj si zase išče pri bogataših in tistih, ki so njegove pijače in njegovih penenezov lačni. Op. ur.: Sodrugom iz

Brega: Le krepko naprej, da bodo tudi sosednje občine postale rdeče! Zato pa na agitacijo, na delo za SSJ.

Iz Tržiča. V tukajšnji predilnici in tkalnici vladajo razmere, ki presegajo že vse meje. Pri vsem tem se najbolj odlikuje tkalnica. V tem oddelku služi nadmojster Böhm in njegov 18 letni sinček, ki je že vnaprej določen za naslednika, ker po mnenju teh gopodov se domačin ne more naučiti tega, česar je zmožen tujec. Ker pa ta sinček in bodoči nadmojster misli, da je že vseveden, hruli v tovarni osivele mojstre kakor šolarčke. Še večjo korajžo pa ima seveda pri ženskah. Tako je nekoč nahrulil ženske, katere že čez 30 let delajo v tovarni z najgršimi psovkami. Tukajšnje delavstvo se je naveličalo takih šikan, zato zahteva odločno, da se ta gospod bodoči mojster spodi iz tkalnice in če že hoče biti nadmojster, naj gre šikanirat v svojo domovino. Sicer si bomo sami pomagali in mu pokazali, od kod da je doma. Nadalje zahtevamo, da se naj za bodoče mojstre pusti učiti domačine. Tudi mi smo tega zmožni, kakor napihnen tujec. Na podjetnika pa apeliramo, da se naši zahtevi ustreže. V nasprotnem slučaju bomo porabili vsa sredstva, da bo takih razmer konec. Ti, delavska para, pa se organiziraj, da te ne bodo več otroci tujcev šikanirali in obmetavali s primki, katerih se vsak pošten človek sramuje. Več zavednih delavcev in delavk.

Iz stranke.

Oganizacijam in sodrugom. Naš pokrajinski zbor se bo vršil v Mariboru dne 4. oktobra in naslednje dni. Organizaci-

je pozivljamo, da pravočasno prijavijo delegate. Pristop na kongres bo kongres najbrže dovolil tudi onim organizacijam, ki se pred kongresom pridružijo stranki. Kot gostje bodo imeli pristop tudi sodr. Bernotovih organizacij, če se priglase vsaj deset dni prej pri Tajništvu Socialistične Stranke v Ljubljani, Vidovdanska cesta, da jim pokrajinski odbor pošlje vabilo. Brez vabila ne bo imel nihče pristopa na kongres. Z ozirom na veliko zanimanje za naš kongres in neprimagljivo željo vseh poštenih sodrugov, pričakujemo, da napravi naš kongres važen in odločilen korak v konsolidaciji pokreta.

Na zadnjo okrožnico opr. št. 42/24 nismo še prejeli od vseh krajevnih organizacij tozadevnih poročil.

Opozarjamo krajevne organizacije, da tudi v tem pogledu zadoste svojim dolžnostim, da ne postane nepotrebno urgiranje in pisarenje, v rednem delu pa zastoj.

Vsaka organizacija se mora zavedati, da le v točnem in rednem poslovanju je zagotovljen napredek.

Obračuni za avgust. Da bo mogoče napraviti in izdelati za Pokrajinski kongres bilanco, prosimo, da krajevne organizacije pravočasno pošljejo obračune za avgust.

U. D. R.

Upravni odbor UDR je na seji dne 21. avgusta 1924 sklenil, da se črta iz članskega imenika edinice »Marks« Ljubljana naslednji člani:

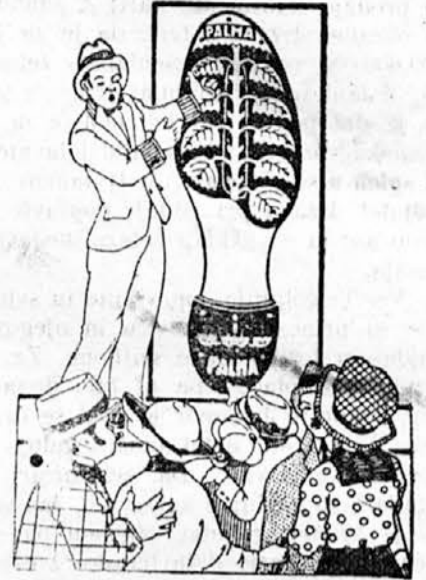
Pratengraser Karl, Strnad Ludvik, Strnad Edvard, Robič Albin, Ogrin Jo-

sip. — Izstopili pa so naslednji: Anderlič Josip, Zupan Karl, Hafner Martin.

Slike iz Mosteca. Sodrugi in sodružice, ki žele slike iz Mosteca, naj se javijo v Selenburgovi ulici 6/II. pri s. Angeli Kovičevi. Posamezna slika stane 6 Din.

IZ UPRAVE.

Obnovite naročnino! Prosimo vse, ki so z naročnino v zastanku, da jo obnove.

Palma podpetniki in podplati so najboljši

Izdajatelj:

Oblastni odbor SSJ za Slovenijo.

Odgovorni urednik:

France Vidmar.

Tiska tiskarna Makso Hrovatin.

ALOJSIJ LENČEK NASL. SIN
trgovina s kleparskimi izdelki stavbeno in galanterijsko klepetarstvo, se priporoča v vsa ta spadajoča dela.

Naznanilo in priporočilo.

Dovoljujemo si p. n. občinstvu naznaniti, da smo znano gostilno pri **Končan-u** v Rožni dolini pri Ljubljani, preuredili in obnovili. Odslej so na razpolago ob vsakem času sveža, gorka in mrzla jedila.

Točili bomo pristna dolenjska vina iz znanih kleti posp. V. Bon-a v Krškem, ter Union-sko piva iz sodčkov in v steklenicah.

Na razpolago je lep prostor za balincanje.

Postrežba točna.

Cene solidne.

Za prijazen poset se natopljejo priporoča gostilničarka

Končan - Petrič.

Razširjajte in naročajte „SOCIALISTA“!

Štampilje

iz kovine in gumija izdeluje
graverski zavod Sitar & Svetek
Ljubljana, Sv. Petra cesta 13

Prva Mariborska delavska pekarna r. z. z. o. z. v Mariboru, Tržaška cesta št. 37-38, telefon št. 324. Ustanovljena leta 1898. — Moderno in higijensko urejena pekarna priporoča svoje okusno in verdo sveže pecivo v polni teži. Pecivo se dostavlja tudi na dom.

ZASTONJ

ne, pač pa po zelo nizkih cenah dobite vse kuhinjske potrebščine, kakor raznovrstna kleparska, kotlarska, kovinostiskarska ter ključavničarska dela in druge predmete pri zadrugi

Zahtevajte povsod vse vrste šolske zvezke v korist slepim.

Izdelava in razpošilja najceneje

Anton Janežič

papirna industrija in knjigoveznica

Ljubljana, Florjanska ul.

Jugometalija

r. z. z. o. z.

splošna kovinska industrija

Ljubljana, Kolodvorska ulica 18

Telefon št. 729

Ceneno češko perje!

1 kg sivega opuljenega perja 70 D, na pol belo 90 D, belo 100 D, boljšiše 120 in 150 Din, mehko jak puh

200 in 225 Din, boljša vrsta 275 Din. — Pošiljatve carine prosto, proti povzetju od Din 300 naprej poštnine prosto. Vzorec zastoj. Blago se tudi zamenja in neugajajoče vzame nazaj. Naročila samo na BENEDIKT SACHSEL, LOBEZ št. 82 pri Pilznu, češkoslovaška. Pošne posiljke grede iz Češkoslovaške v Jugoslavijo okrog 14 dni.

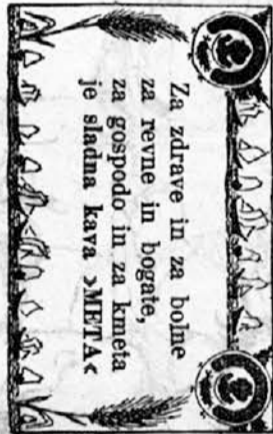
Zahtevajte povsod

„JADRAN“

terpentinovo čistilo za čevlje, ker je najboljše.

Ako čistite čevlje edino le z »Jadrana« kremo, si prihranite mnogo denarja.

Vaši čevlji ne razpokaajo ostanajo mehki in trpežni

Prva mariborska produktivna zadruga čevljarških izdelkov r. z. z. o. z. v Mariboru, Oražnova ulica št. 4.

Izdelovalnica moških in ženskih čevljev. — Popravila se točno in solidno izvrše.

Cognak Medicinal

Liquer, triple séc

slivovka, brinjavec,

trodinovec, rum i. t. d.

po najnižjih dnevnih cenah

„ALKO“

veletrgovina žganja, družba z o. z.

LJUBLJANA - KOLIZEJ

JUHAN

Z malim strokom

Vam napravi

najboljšo hrano!

SVOJE IZDELKE PRIPOROČA

Meh. vrvarna, terilnica lanu in konop je, predilnica

Anton Šinkovec d. d.

Grosuplje pri Ljubljani